

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 8 września 2023 r.

Poz. 4150

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 25 sierpnia 2023 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Bardze Małe”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Bardze Małe”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu jeziora lobeliowego wraz z jego torfowiskowymi obrzeżami.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie w Jeziorze Regnickim (Bardze Małe) nielicznej populacji lobelii jeziornej *Lobelia dortmanna* i niezbyt licznej populacji poryblina jeziornego *Isoëtes lacustris*;
- 2) przynależność jeziora do siedliska przyrodniczego z załącznika I Dyrektywy siedliskowej¹⁾– 3110 Jeziora lobeliowe;
- 3) występowanie dobrze zachowanych przyjeziornych fitocenoz przejściowo-torfowiskowych - siedlisko przyrodnicze 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*), a także płatów lasów bagiennych - siedlisko przyrodnicze 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne;
- 4) położenie rezerwatu w obszarze Natura 2000 Czerwona Woda pod Babilonem PLH220056;
- 5) istotne, niekorzystne zmiany zachodzące w jeziorze oraz możliwość ekstynkcji gatunków wskaźnikowych dla jezior lobeliowych;
- 6) mała odporność jeziora na degradację;
- 7) niewielka powierzchnia części aktywnej zlewni bezpośredniej, charakter zlewni niesprzyjający dostawie ładunku obszarowego materii do zbiornika;
- 8) leśny typ użytkowania zlewni bezpośredniej jeziora, występowanie w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora silnie zniekształconych fitocenoz leśnych i zdegradowanych gleb torfowych, stanowiących zagrożenie dla jego specyfiki;
- 9) konieczność realizowania działań z zakresu ochrony czynnej w obrębie części fitocenoz leśnych;
- 10) umiarkowane rekreacyjne użytkowanie jeziora;

¹⁾Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L z 1992 r. Nr 206, str. 7 ze. zm.).

11) kłusownictwo wędkarskie i potencjalne nielegalne zarybienia obcymi, ekspansywnymi/inwazyjnymi gatunkami ryb.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków wskazuje załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 5. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację powierzchni objętych działaniami ochronnymi wskazuje mapa stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. Określa się ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Człuchów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

1) W otulinie rezerwatu:

a) należy zachować dotychczasową formę użytkowania gruntów, tj. zwarty kompleks leśny,

b) nie lokalizować obiektów budowlanych, w tym tymczasowych, niezwiązanych trwale z gruntem, poza obiektami służącymi ochronie przyrody i racjonalnej gospodarce leśnej;

2) w granicach zlewni bezpośredniej Jeziora Regnickiego, wskazanej w załączniku nr 4 do zarządzenia, nie dopuszczać lokalizacji przedsięwzięć prowadzących do naruszenia gleb torfowych, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenia gleby, czy obejmujących melioracje, wydobywanie kopalin i pobór wód powierzchniowych i podziemnych, mogących zmienić poziom lub pogorszyć jakość wód jeziora;

3) należy uwzględnić aktualny przebieg granicy rezerwatu²⁾ oraz obecność jego otuliny.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Anna Tchórzewska

²⁾Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 12 kwietnia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Bardze Małe” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2023 r. poz. 1769).

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 25 sierpnia 2023 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Zmniejszanie zasobów populacji isoetydów w jeziorze (gatunków wskaźnikowych dla jezior lobeliowych, takich jak lobelia jeziorna <i>Lobelia dortmanna</i> i poryblin jeziorny <i>Isoëtes lacustris</i>), stymulowane prawdopodobnie przeszłymi oddziaływaniami antropogenicznymi (w tym gospodarką leśną i rybacką).	Ograniczeniu tego zagrożenia służą wszystkie podane w niniejszym załączniku sposoby eliminacji pozostałych zidentyfikowanych zagrożeń.
2.	Wkraczanie świerka na torfowiska w związku z obecnością tego gatunku w fitocenozach leśnych rezerwatu i jego otuliny, niewłaściwa struktura gatunkowa borów bagiennych (nadmierny udział świerka) i zakwaszanie igliwem gleby i wód jeziora.	1) Usunięcie świerka ze wszystkich warstw zbiorowisk leśnych i torfowiskowych; 2) okresowe usuwanie odnowienia świerka; 3) stopniowe usuwanie świerka z otuliny rezerwatu (eliminacja dostawy nasion).
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
3.	Amatorski połów ryb (kłusownictwo wędkarskie) powodujący: wydeptywanie obrzeży jeziora (w tym litoralu jeziora lobeliowego i przyjeziornych fitocenoz przejściotorfowiskowych), eutrofizację wód jeziora, płoszenie ptaków, zaśmiecanie.	1) Ograniczanie nielegalnego wędkarstwa poprzez kontrole Państwowej Straży Rybackiej, Społecznej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Leśnej i Policji; 2) przemieszczenie tablic informujących o formie ochrony na granicę rezerwatu lub w jej sąsiedztwo, w szczególności w miejsca antropogenicznie zniekształcone; 3) umieszczenie dodatkowych tablic informujących o ograniczeniach obowiązujących na terenie rezerwatu; 4) zamknięcie dróg dojazdowych do jeziora – w otulinie rezerwatu (wydz. 50c, 51h ³⁾); 5) usuwanie odpadów.
4.	Antropopresja związana z rekreacją: kąpiele w jeziorze, brodenie powodujące niszczenie roślinności	Ograniczenie antropopresji poprzez: 1) egzekwowanie zakazu użytkowania rekreacyjnego jeziora;

³⁾ Nadleśnictwo Człuchów, leśnictwo Jeziorno, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2023-2032.

	brzegowej (w tym gatunków wskaźnikowych dla jezior), mącenie wody (pogarszające warunki ekologiczne dla światłolubnych gatunków strefy litoralu), palenie ognisk, tworzenie trwałych wydepczyk pozbawionych roślinności, hałas, płoszenie fauny, zaśmiecanie (pozostawianie puszek, butelek itp., które stanowią pułapki dla bezkręgowców).	<ol style="list-style-type: none"> 2) kontrole Państwowej Straży Rybackiej, Społecznej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Leśnej i Policji (szczególnie w okresie wakacyjnym); 3) przemieszczenie tablic informujących o formie ochrony na granicę rezerwatu lub w jej sąsiedztwo, w szczególności w miejsca antropogenicznie zniekształcone; 4) umieszczenie dodatkowych tablic informujących o przedmiocie ochrony oraz ograniczeniach obowiązujących na terenie rezerwatu; 5) usuwanie odpadów; 6) w otulinie rezerwatu: <ol style="list-style-type: none"> a) zamknięcie dróg dojazdowych do jeziora w otulinie rezerwatu (wydz. 50c, 51h), b) nielokalizowanie nowych obiektów budowlanych (w tym tymczasowych, niezwiązanych trwale z gruntem), poza obiektami służącymi ochronie przyrody i racjonalnej gospodarce leśnej.
5.	Występowanie w bezpośrednim otoczeniu jeziora (w otulinie rezerwatu) zwartych nasadzeń sosny i świerka na zdegradowanych glebach torfowych uniemożliwiających regenerację boru bagiennego, pogłębiających degradację podłoża torfowego i generujących dostawę związków humusowych do jeziora.	<p>W otulinie rezerwatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozluźnienie drzewostanu sosnowego (do zwarcia koron <50%), z jednoczesnym usunięciem świerka, w płacie zniekształconego boru bagiennego w wydz. 50c (pow. 1,20 ha); 2) usunięcie świerka z płatu zbiorowiska zastępczego ze świerkiem na siedlisku boru bagiennego w części wydz. 50g (pow. 1,06 ha); 3) usuwanie odnowienia świerka z ww. powierzchni – co około 5 lat; 4) stopniowe usuwanie świerka z pozostałej części otuliny – w ramach planowanych zabiegów gospodarczych.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
6.	Ekstynkcja populacji isoetydów w jeziorze.	Ograniczeniu tego zagrożenia służą wszystkie podane w tabeli sposoby eliminacji pozostałych zidentyfikowanych zagrożeń.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
7.	Nielegalne połowy ryb siecią oraz zarybienia mogące spowodować niekorzystne zmiany hydrochemiczne wody, mechaniczne niszczenie isoetydów, zmianę struktury ichtiofauny (zubożenie liczebności i zmianę składu gatunkowego), wprowadzenie obcych ekspansywnych/inwazyjnych gatunków ryb stanowiących zagrożenie dla funkcjonowania ekosystemu.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapobieganie połowom i zarybieniu poprzez kontrole Państwowej Straży Rybackiej, Społecznej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Leśnej i Policji; 2) przemieszczenie tablic informujących o formie ochrony na granicę rezerwatu lub w jej sąsiedztwo, w szczególności w miejsca antropogenicznie zniekształcone; 3) umieszczenie dodatkowych tablic informujących o ograniczeniach obowiązujących na terenie rezerwatu;

		<ol style="list-style-type: none"> 4) zamknięcie dróg dojazdowych do jeziora w otulinie rezerwatu (wydz. 50c, 51h); 5) monitoring ichtiofauny; 6) w przypadku stwierdzenia obecności obcych gatunków ekspansywnych/inwazyjnych (np. karasia srebrzystego, sumika) selektywny odłów tych gatunków.
8.	<p>Gospodarka leśna w zlewni jeziora niedostosowana do potrzeb ochrony rezerwatu, w szczególności: rębnie zupełne, jednoczesne rębnie złożone na znacznych powierzchniach (wzmoczona erozja gleby, spływ biogenów i związków mineralnych do jeziora lobeliowego), nasadzenia gatunków geograficznie i ekologicznie obcych, naruszanie zmurszałych gleb torfowych w trakcie prac leśnych (spływ związków humusowych do jeziora), stosowanie środków ochrony roślin lub nawożenia upraw leśnych, wykonywanie prac w okresie lęgowym ptaków.</p>	<p>W otulinie rezerwatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyłączenie strefy o szerokości 50 m wokół rezerwatu z użytkowania rębego; 2) poza strefą o szerokości 50 m (wymienioną w pkt 1) stosowanie rębni dopuszczających cięcia na małych powierzchniach z wydłużonym okresem odnowienia (np. IVd lub V); 3) niekumulowanie zaplanowanych rębni w jednym roku, wykonywanie prac o charakterze rębni z kilkuletnimi przerwami pomiędzy poszczególnymi powierzchniami; 4) wskazania wymienione w pkt 1), 2) i 3) nie dotyczą wykonywania następujących działań w otulinie rezerwatu: <ol style="list-style-type: none"> a) rozluźnienie drzewostanu sosnowego (do zwarcia koron <50%), z jednoczesnym usunięciem świerka, w płacie zniekształconego boru bagiennego w wydz. 50c (pow. 1,20 ha); b) usunięcie świerka z płatu zbiorowiska zastępczego ze świerkiem na siedlisku boru bagiennego w części wydz. 50g (pow. 1,06 ha); c) usuwanie odnowienia świerka z ww. powierzchni – co około 5 lat; d) stopniowe usuwanie świerka z pozostałej części otuliny – w ramach planowanych zabiegów gospodarczych; 5) wykonywanie cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych i rębnych w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności; 6) wykonywanie prac związanych z wycinką drzew poza okresem lęgowym ptaków (obejmującym okres od IIII do 31 VIII); 7) zachowanie drzew starych, spróchniałych, dziuplastych - żywych i martwych (za wyjątkiem drzew zagrażających bezpieczeństwu użytkowników udostępnionych dróg); 8) stopniowe usuwanie świerka; 9) kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnej z jego potencjałem siedliskowym (sosna zwyczajna z domieszką brzozy brodawkowatej); 10) niestosowanie nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin i herbicydów;

		11) włączenie drzewostanów w otulinie do kategorii lasów wodochronnych.
9.	Wszelkie działania w zlewni bezpośredniej jeziora, naruszające jego warunki hydrologiczne lub zmieniające skład hydrochemiczny jego wód.	<ol style="list-style-type: none">1) W granicach otuliny rezerwatu:<ol style="list-style-type: none">a) zachowanie dotychczasowej formy użytkowania gruntów, tj. zwartego kompleksu leśnego,b) zachowanie nienaruszalności złóż torfowych (bez odwadniania, eksploatacji, przygotowania pod nasadzenia);2) w granicach zlewni bezpośredniej jeziora (wskazanej w załączniku nr 4) nielocalizowanie przedsięwzięć prowadzących do naruszenia gleb torfowych, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenia gleby, czy obejmujących melioracje, wydobywanie kopalin i pobór wód powierzchniowych i podziemnych, mogących zmienić poziom lub pogorszyć jakość wód jeziora.

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 25 sierpnia 2023 r.

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań.

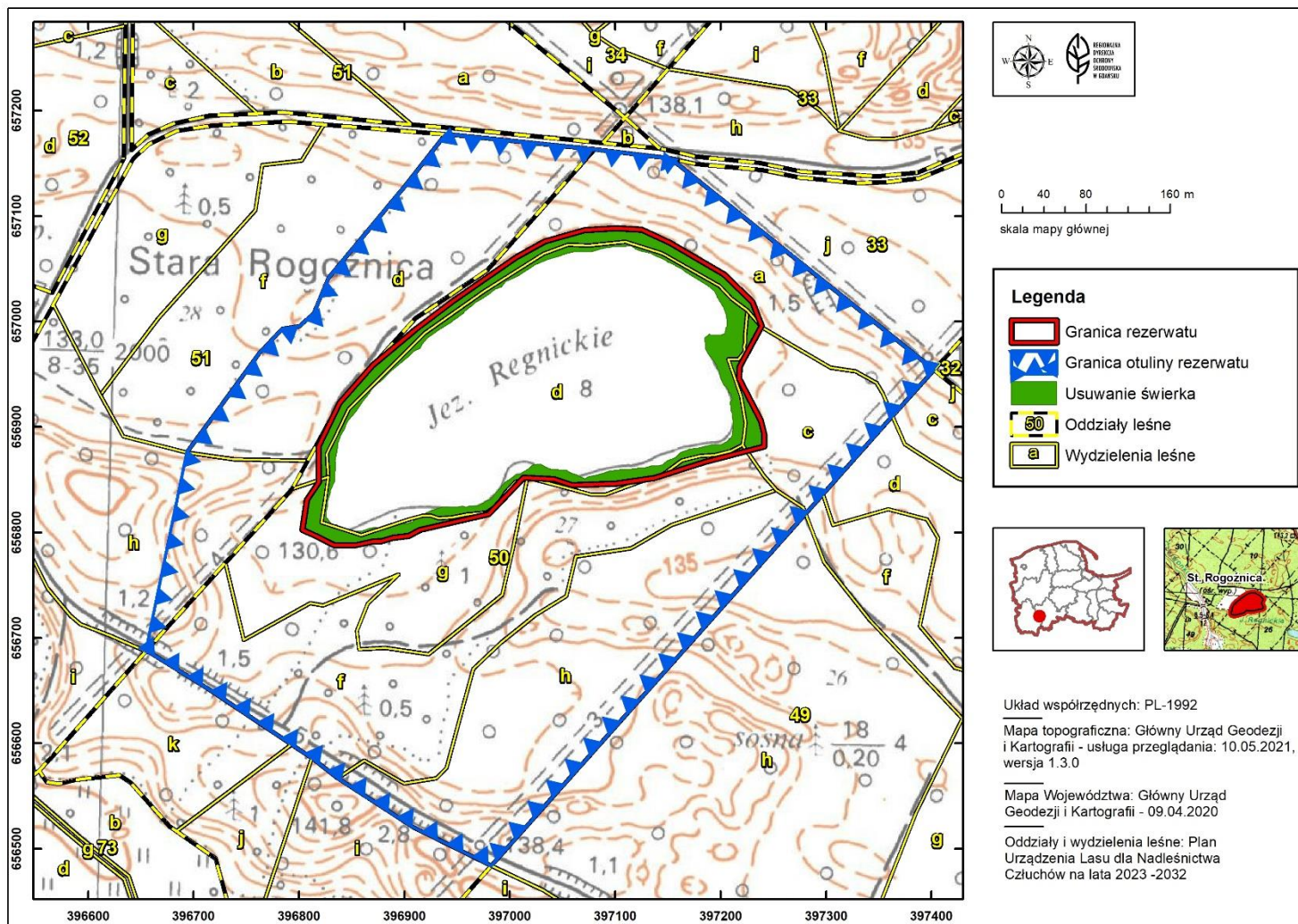
Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ⁴⁾
1.	Usunięcie świerka ze wszystkich warstw zbiorowisk torfowiskowych i leśnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Powierzchnia ok. 1,80 ha; 2) wycinkę przeprowadzić ostrożnie, nie obalać drzew w kierunku torfowisk; 3) biomasę usunąć z rezerwatu, pozostawić tylko karpinę jako martwe drewno do naturalnego rozkładu; 4) działanie należy wykonać jednocześnie z usuwaniem świerka z otuliny rezerwatu; 5) oceniać występowanie odnowienia świerka na ww. powierzchniach co około 5 lat, w razie potrzeby – usuwać. 	Część rezerwatu poza Jeziorem Regnickim obejmująca części wydz.: 50a, c, d, f, g.
2.	Ograniczenie antropopresji, w szczególności wykorzystywania jeziora do rekreacji (pływania, brodenia w jeziorze i wędkowania).	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uzupełnienie i utrzymanie infrastruktury informacyjnej i edukacyjnej: <ol style="list-style-type: none"> a) zmiana lokalizacji tablic informujących o formie ochrony – ustawienie tablic na granicy rezerwatu lub w jej sąsiedztwie, w szczególności w miejsca antropogenicznie zniekształcone; b) ustawienie i utrzymanie 1-2 tablic informacyjnych (o celu ochrony rezerwatu, ograniczeniach itp.) oraz piktogramów informujących o zakazie połowu ryb i kąpiele w jeziorze; 2) kontrole Państwowej Straży Rybackiej, Społecznej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Leśnej i Policji (szczególnie w okresie wakacyjnym); 3) usuwanie odpadów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) W pobliżu granic rezerwatu 2), 3) cały rezerwat.
3.	Monitoring hydrologiczny i hydrochemiczny cech jakościowych wody jeziora.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pomiar poziomu wody w jeziorze; 2) badanie cech wody powierzchniowej i przydennej: pH, przewodnictwo, barwa, chlorofil a, wapń, azot ogólny, fosfor całkowity, fosforany; temperatura, nasycenie/stężenie O₂ w gradiencie głębokości, widoczność krążka Secchiego; 3) pomiary wymienionych właściwości cech wody wykonywać standardowymi metodami, próby wody pobierać w środkowej części jeziora; 	Jeziorno Regnickie.

⁴⁾ Nadleśnictwo Człuchów, leśnictwo Jeziorno, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2023-2032.

		4) pomiary wykonywać co 4-5 lat, w roku pomiarowym dwukrotnie (III-IV oraz VI- VIII).	
4.	Monitoring populacji lobelii jeziornej i poryblina jeziornego.	Ocena cech populacji: areal i rozmieszczenie w jeziorze, liczebności, maksymalna głębokość występowania (z wykorzystaniem techniki nurkowania swobodnego, brodzenia oraz obserwacji z pontonu); badania wykonywać co 4-8 lat, w okresie letnim (wraz z monitoringiem hydrochemicznym).	Jezioro Regnickie.
5.	Monitoring ichtiofauny.	1) Ocena składu gatunkowego ichtiofauny, struktury wielkościowej oraz zagęszczenia poszczególnych gatunków, nie rzadziej niż co 10 lat, 2) w przypadku stwierdzenia w jeziorze gatunków obcych/inwazyjnych należy wykonać ich odłowienie z jeziora, w okresie od lipca do października, z wykorzystaniem sieci nordyckich.	Jezioro Regnickie.

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 25 sierpnia 2023 r.

Lokalizacja powierzchni objętych działaniami ochronnymi.

Załącznik nr 4 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 25 sierpnia 2023 r.

Zlewnia jeziora Regnickiego.

